

48105901 : สาขาวิชาภาษาสันสกฤต

คำสำคัญ : ขนบคำประพันธ์/ความคิดสร้างสรรค์/วรรณคดีสันสกฤต/มหากาพย์/กาพย์

กฤณิจ คณะอักษร : ขนบการประพันธ์และพรรณนาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ใน
วรรณคดีสันสกฤต : ศึกษาเปรียบเทียบจากวรรณคดีมหากาพย์กับวรรณคดีกาพย์. อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.กฤษมา รักษมณี. 210 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิธีการที่กวีสันสกฤตนำเสนอเรื่องในมหากาพย์มาแต่งเป็นวรรณคดีประเภทกาพย์เพื่อให้เห็นขนบนิยมในการประพันธ์วรรณคดีสันสกฤตจากวรรณคดีโบราณและเพื่อประเมินค่าความคิดสร้างสรรค์ตามทฤษฎีของกวีสันสกฤต การศึกษานี้ได้ยกมหายาญญายมาเป็นกรณีศึกษาว่ากวีรุ่นหลังเลือกนำเรื่องใดลักษณะใดมาสร้างใหม่ และสร้างในลักษณะอย่างไร กาพย์ที่นำมาศึกษาเป็นกาพย์ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่จากเรื่องมหากาพย์จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่มหากาพย์ 1 เรื่อง คือ เรื่องกิริตารชุนีเย ของภารวิ และบทละคร 8 เรื่อง คือ กรรมภาระของภาสะ พุตผกฏกัจ ของภาสะ พุตวากยะ ของภาสะ ปัญจวาทะ ของภาสะ มัธยมวายุโยคะ ของภาสะ อูรูกังคะ ของภาสะ อภิษยานศากุนตลาของกาลิทาส และเวณีสังหาร ของภักฏนารายณะ

ผลการศึกษาพบว่าเป็นขนบทางวรรณคดีที่ถือว่าผลงานของกวีมีความสำคัญทำให้มีการกล่าวยกย่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการสืบทอดความคิดจากบุรพกวีและเอ่ยถึงกวีผู้เป็นต้นแบบของกวีรุ่นหลังด้วยความภาคภูมิใจ ความคิดสร้างสรรค์ตามความคิดของกวีสันสกฤตแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การสร้างเรื่องขึ้นใหม่ ไม่ใช่ สร้างจากเรื่องเดิม หรืออาจหมายถึงการนำเรื่องเก่าของบุรพกวีมาสร้างใหม่ก็ได้ ในการนำเรื่องมาแต่งใหม่อาจมีการตีความใหม่ สร้างตัวละครขึ้นมาใหม่ เพิ่มรายละเอียด หรือคิดเนื้อเรื่องขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้มีวรรณคดีใหม่ การตามแบบกวีโบราณถือว่ามีภาคภูมิใจเพราะเป็นการเดินตามรอยเท้าและได้นับเนื่องเข้าในกลุ่มเดียวกับบุรพกวีด้วย

มหากาพย์เป็นมหากาพย์ที่เป็นเรื่องเล่าขนาดยาว มีองค์ประกอบและโครงสร้างซับซ้อน มีอนุภาคต่างๆที่ทำให้เนื้อเรื่องสนุก และมีกลวิธีการเล่าเรื่องที่น่าสนใจ จึงเป็นเสมือนชุมทรัพย์ทางวรรณคดีของชาวอินเดียและเป็นแรงบันดาลใจให้กวีรุ่นหลังนำเนื้อหาและแนวคิดไปสร้างสรรค์เป็นวรรณคดีกาพย์เรื่องใหม่อย่างหลากหลาย จากการศึกษาเปรียบเทียบกาพย์เรื่องต่างๆกับมหากาพย์ที่เป็นวรรณคดีต้นเรื่อง มีข้อสรุปว่ากวีรุ่นหลังน่าจะมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ เพื่อสร้างวรรณคดีและเพื่อเสนอภาพลักษณ์ใหม่ของตัวละคร ตัวอย่างเรื่องที่นำเรื่องเก่ามาแต่งใหม่เพื่อสร้างวรรณคดี ได้แก่ เรื่องอภิษยานศากุนตลา กิริตารชุนีเย เวณีสังหาร และอูรูกังคะ และตัวอย่างเรื่องที่นำเรื่องเก่ามาแต่งใหม่เพื่อสร้างภาพลักษณ์ตัวละคร คือ เรื่องปัญจวาทะและอูรูกังคะซึ่งแสดงภาพลักษณ์ใหม่ของทูรโยธน์ และเรื่องกรรมภาระซึ่งแสดงภาพลักษณ์ใหม่ของกรรมะ

การศึกษานี้ทำให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของเรื่องมหากาพย์ซึ่งเป็นวรรณคดีต้นแบบ และทำให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของวรรณคดีกาพย์สมัยหลังที่เป็นงานสร้างสรรค์ ตลอดจนทำให้เข้าใจขนบนิยมในการประพันธ์และพรรณนาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในวรรณคดีสันสกฤตซึ่งอาจนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับวรรณคดีตะวันออกชาติอื่นได้

ภาควิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

48105901 : MAJOR : (SANSKRIT)

KEY WORD : CONVENTION/ORIGINALITY/SANSKRIT LITERATURE/EPIC/KAVYA

KULANIT KANAREUGSA : POETIC CONVENTION AND THE CONCEPT OF ORIGINALITY IN SANSKRIT LITERATURE : A COMPARATIVE STUDY OF EPICS AND KAVYAS.. THESIS ADVISOR : PROF. EMERITUS KUSUMA RAKSMANI, Ph.D.. 210 pp.

The purpose of this thesis is to study how Sanskrit poets derived their works of *kāvyas* from the great epic in order to evaluate the Sanskrit poetic convention and the concept of originality according to Sanskrit poets. One of the two greatest epics, the *Mahābhārata*, is chosen to compare with the 9 derived *kāvyas*. They are *Kirātārjunīya*, a *mahākāvya* by Bhāravi, and 8 dramas : *Karṇabhāra*, *Dūtaghaṭṭakaca*, *Dūtavākya*, *Pañjarātra*, *Madhyamavyāyoga* and *Ūrubhaṅga* by Bhāsa, *Abhijñānaśākuntalā* by Kālidāsa and *Veṇīsaṃhāra* by Bhaṭṭanārāyaṇa

The study reveals that according to Sanskrit literature, literary works are so significant that it appears, as a poetic convention, an appraisal or appreciation in praise of the poets especially those who are the idols of later poets. The originality, in view of Sanskrit poets, could be found in creating new stories as well as in deriving some stories from those of the forefather poets. In the derivation, there may be some reinterpretation, new characterization, detail addition or creating new story, all for the purpose of new aesthetic experiences. To imitate is considered an honour for the later poets as they follow the footsteps of their forefathers and thus are included with them

The long and complicated epic such as the *Mahābhārata* contains various motifs and narrative devices to enlighten the story. It is therefore an Indian literary mine and an inspiration for the younger poets in creating the *kāvyas*. A comparative study of those *kāvyas* with the *Mahābhārata* may be gleaned that the later poets intended to create a new aesthetic experience and also to present a different image of some characters. The examples of the former are *Abhijñānaśākuntalā*, *Kirātārjunīya*, *Veṇīsaṃhāra* and *Ūrubhaṅga*. Those of the latter are *Pañjarātra* and *Ūrubhaṅga* which present new images of Duryodhana and *Karṇabhāra* is that of Karṇa.

The study reveals the significance of the *Mahābhārata* as an original literary work and that of the *kāvya* as a work of originality. Also, the Sanskrit poetic convention and the concept of originality are understood. A further comparative study with other oriental works may be considered.